

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԴԱՍՎԱՐ

ԹԵՄԱ ԿՐՏՍԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆԻ ՄՈՏԻՎԱՅԻԱՅԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ,
ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐՈՎ

Կազմեց՝ ԱՐԾՎԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐԻ

(անուն, ազգանուն, հայրանուն)

«Ա. Մարգարյանի անվան N 7 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ

(դպրոցի անվանումը)

Ղեկավար՝ Լուսինե Բալայան

«Կապանի N2 ավագ դպրոց» ՊՈԱԿ

(վերապատրաստող կազմակերպության անվանումը)

Կապան 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ----- 3

ԳԼՈՒԽ 1. ՍՈՎՈՐԵԼՈՒ ՄՈՏԻՎԱՑԻԱ
----- 6

1.1. Մոտիվացիայի գաղտնիք ----- 6

1.2. Համագործակցությունը որպես ուսումնական մոտիվացման ինքնուրույնության
ուղի----- 10

ԳԼՈՒԽ 2. ԽԱՂԸ ՈՐՊԵՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ Ձև
----- 13

2.1. Ուսումնական խաղեր և խաղ վարժությունների օրինակներ գրաճանաչության
դասերին ----- 13

Դասի պլան: Ա հնչյուն-տառի ուսուցում ----- 15

2.2. Պատմական խնդիրների դերը մաթեմատիկայում ----- 18

Դասի պլան: Լայն, նեղ ----- 21

Եզրակացություն ----- 25

Գրականության ցանկ ----- 27

Հավելված ----- 28

Ներածություն

Հետազոտության արդիականությունը

«Երեխային որևէ գործունեության մեջ ընդգրկելուց առաջ հետաքրքիր նրան»:

Լ. Ս. Վիգոսկի

«Մոտիվացիա» տերմինը գալիս է անգլերենից «շարժվել»-«շարժվել»: Այլ կերպ ասած, մոտիվացիան այն է, ինչը մղում է մարդուն, ստիպում նրան կատարել այս կամ այն առաջադրանքը, նախանձելի համառությամբ գնալ դեպի նպատակը: Մոտիվացված մարդը հեշտությամբ հասնում է ինտելեկտուալ, մարզական և ստեղծագործական հաջողությունների: Սովորելու մոտիվացիան մեր մեջ ծրագրավորված է բնության կողմից. ձեռք բերված գիտելիքը կամ նոր հմտության տիրապետումը պարզևատրվում է երջանկության հորմոնների ալիքով: Այսօր տարրական դասարանների ուսուցիչներն ավելի ու ավելի են բողոքում, որ աշակերտների մոտ ուսման մոտիվացիան նվազել է կամ իսպառ բացակայում է: Երեխաները չեն ցանկանում սովորել, անտարբերություն են ցուցաբերում գիտելիքների նկատմամբ, չեն ձգտում նոր բաներ սովորել: Ակնհայտ է, որ մոտիվացված ուսումնասիրությունը շատ ավելի լավ է, քան հարկադիր ուսումնասիրությունը: Սովորելու ներքին դրդապատճառներ ունեցող աշակերտը դասընկերներից ավելի բարձր ակտիվություն է ցուցաբերում, անցած նյութը դեռ երկար կմնա նրա հիշողության մեջ: Եվ այս ամենի հետ մեկտեղ ծնողները երեխային անընդհատ հսկելու կարիք չունեն: Մոտիվացիան ներքին գործընթաց է, այն չի կարող ձևավորվել դրսից: Սակայն մեծահասակները կարողանում են օգնել երեխային հաղթահարել այս խնդիրը:

Հաճախ եմ ինքս ինձ հարցնում, թե ոտրո՞նք են այն բանալիները, որոնցով կկարողանամ բացել ուսումնառության մեջ մոտիվացիայի բարձրացման ուղիները: Պատասխանները բազմաթիվ են ու բազմաբնույթ: Սկսած երեխաների ընտանեկան ներազդեցությունից, դաստիարակչական դրդապատճառներից, արտաքին միջավայրի փոխազդեցությունից:

Ելնելով իմ առջև դրված խնդիրներից՝ որոշեցի կատարել հետազոտություն և պարզել՝ ինչպես կարող եմ ուսումնառությունը կազմակերպել ճիշտ, բարձրացնելով կրտսեր դպրոցականի մոտիվացիան:

Կարևոր է հաշվի առնել, որ հաջողության զգացումը, հաջողության ձգտելու ցանկությունը և հաջողության հասնելու մոտիվացիան ձևավորվում է հենց դպրոցական տարիքում: Ոչինչ չի մոտիվացվում ավելի, քան հստակ նպատակը, որին մեզ անհրաժեշտ է ձգտել: Երեխայի կյանքի զարգացման ընթացքում ունենք շրջաններ, երբ կոնկրետ որակներ են ձևավորվում և տարրական դպրոցի տարիքը հենց հաջողության հասնելու մոտիվացիայի ձևավորման տարիքն է: Առաջին դասարանն է ուսումնական համագործակցության ծննդավայրը: Սովորողի մոտիվացված համագործակցությունը որպես ուսումնական ինքնուրույնության ուղի հետաքրքրել է գիտնականներին դեռևս հնուց: Թեման արդիական է և հետազոտական շարունակական աշխատանք է պահանջում: Թեմայի արդիականությունը կապված է նոր կրթական համակարգին հարմարվելու անհրաժեշտության հետ: Սովորելու մոտիվացիան դինամիկ երևույթ է, այն փոխվում է մարդու կյանքի ընթացքում և յուրաքանչյուր տարիքում ունի իր առանձնահատկությունները:

Իմ հետազոտության և ուսումնական գոծունեության կարևորագույն բաղադրատարրերից մեկը՝ ուսումնախմացական դրդապատճառն է, որը վեց տարեկան երեխաների մեջ առավել հաջողությամբ ձևավորվում է նրանց համար հետաքրքիր ուսումնական խաղերի, խաղ վարժությունների և դիդակտիկ խաղերի միջոցով: Աշակերտների համար սովորելու մոտիվացիան շատ կարևոր գործոն է ինչպես ներկայի, այնպես էլ ապագայի հաջողության համար:

«Դպրոցում ամեն ինչ իրականում հասանելի է դառնում միայն այն ժամանակ, երբ մարդ ուզում է սովորել, երբ դպրոց գնալով, կարդալով, գրելով, սովորելով ուրախություն է զգում և ձեռք է բերում մարդկային հպարտություն»:

Վ. Ա. Սուխոմլինսկի

Հետազոտության նպատակը

1. Կրտսեր դպրոցականի անձի ներդաշնակ զարգացում: Ընդհանուր ունակությունների և մտահորիզոնի ձավորում՝ նրանցից յուրաքանչյուրի անհատական հնարավորություններին և առանձնահատկություններին համապատասխան:

2. Գործունեության տարրական մշակույթի կայացում: Ուսումնական գործունեության հիմնական բաղադրիչների տիրապետում՝ ուսումնական խնդրի

ընկալման համապատասխան գործողությունների կատարման, ստուգման, ինքնաստուգման, գնահատման և ինքնագնահատման կարողությունների դրսևորմամբ:

3.Ինքնակրթության պատրաստվածության ձևավորում (սովորել սովորելու կարողություն), աշակերտների ճանաչողական հետաքրքրությունների որոշակի մակարդակի ապահովում:

4.Մշակել միջառարկայական կապերի իրագործման արդյունավետ դիդակտիկական հնարներ, գործուն մեթոդիկա, որը հնարավորություն կտա ուսուցումը կազմակերպել համագործակցված, այնպես, որ կարողանան իրենց համար տարբեր դրական խնդիրներ դնել և լուծել դրանք առանց դրսի մոտիվացիայի:

Հետազոտության գիտական վարկածը

Ազդարարվում է, որ կրտսեր դպրոցականի ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունն ուղղակիորեն կապված է սովորողների ճիշտ մոտիվացիայի և բարձր դրդապատճառի հետ: Արդյունքում կունենանք

- սովորելու և գիտելիքներ ձեռք բերելու ցանկություն,
- վայելել ուսուցման գործընթացը,
- դասարանում անկախ բացահայտումների խրախուսում,
- դպրոցում ակադեմիական հաջողությունների ձգտում,
- իրենց գիտելիքների համար բարձր ձևավորող գնահատականներ ստանալու ցանկությունը,
- առաջադրանքների ճիշտ և ջանասիրաբար կատարման ձգտում,
- դասընկերների և ուսուցիչների հետ դրական հաղորդակցության ձգտում,
- դպրոցի պահանջներին ենթարկվելու ունակություն,
- ինքնատիրապետման հմտություններ:

Հետազոտության խնդիրները

1.Ուսումնասիրել «Մոտիվացիա» տերմինը և մշակել ուսուցանվող վարժությունների համակարգ, որտեղ ապահովված է մոտիվացիան:

2.Ձևավորել կրտսեր դպրոցականի ընդհանուր կուլտուրան և մտահորիզոնը, գիտելիքներն ինքնուրույնաբար ձեռք բերելու և կիրառելու կարողությունը,

փոփոխվող կենսական իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու գործելու պատրաստվածությունը:

3. Մշակել կրտսեր դպրոցականի առաջատար գործունեության ձևավորվածությունը, այնպիսի որակների առկայությունը, ինչպիսիք են ինքնուրույնությունը, նախաձեռնողականությունը, գործնականությունը, պատասխանատվությունը և պատրաստվածությունը հետագա կրթությանը:

Հետազոտության մեթոդները

Օգտագործվել են մանկավարժական-հետազոտական, տեսական և փորձարարական մեթոդներ, ՏՀՏ-ի գործիքներ. գրականություն, գործնական մեթոդներ, խաղային տեխնոլոգիաներ, ցուցադրական-գննական, համագործակցային, նախագծային մեթոդներ:

Հետազոտության գործնական նշանակությունը

1. Կրտսեր դպրոցականի ուսումնական գործունեության գործընթացում համագործակցված մոտիվացիայի արդյունավետության ապահովման համար հարկավոր է ժամանակակից մանկավարժական տեխնոլոգիաների համալիր կիրառում:

2. Միջառարկայական կապերի կիրառումը կրտսեր դպրոցում, մայրենիի և մաթեմատիկայի դասավանդման ընթացքում, պիտի հանդիսանա գործնական պարապմունքների կազմակերպման միջոց, որը կիրականացվի ուսումնական խաղերի զուգորդմամբ և կխթանի սովորողների ճանաչողական հետաքրքրությունը:

Հետազոտության օբյեկտը

Կրտսեր դպրոցականի մոտիվացիայի բարձրացումը, ուսուցման ժամանակակից մոտեցումներով:

Հետազոտության կառուցվածքը

Կազմված է ներածությունից, 2 գլխից, դասի պլաններից, եզրակացությունից, գրականության ցանկից և հավելվածից: Աշխատանքի ընդհանուր ծավալը կազմում է համակարգչային բովանդակության 28 էջ:

ԳԼՈՒԽ 1 ՄՈՎՈՐԵԼՈՒ ՄՈՏԻՎԱՑԻԱ

1.1 ՄՈՏԻՎԱՑԻԱՅԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

«Տվեք երեխային հետաքրքրասիրություն : Գիտելիքը նա կգտնի ինքը»:

Անատոլի Գին

Մոտիվացիա է ներքին էներգիան, ներառյալ մարդու գործունեությունը կյանքում և աշխատանքում: Այն հիմնված է դրդապատճառների վրա, որոնք նշանակում են կոնկրետ դրդապատճառներ, որոնք ստիպում են մարդուն գործել և անել բաներ: Եթե խոսում ենք կրտսեր դպրոցականի մոտիվացիայի մասին, ապա այն ներկայացնում է նրանց դրդելու գործընթացները, մեթոդներն ու միջոցները ճանաչողական գործունեություն, կրթության բովանդակության ակտիվ զարգացում: Զգացմունքներն ու ձգտումները, հետաքրքրությունները և կարիքները, իդեալներն ու վերաբերմունքը կարող են գործել որպես դրդապատճառ: Կրտսեր դպրոցականի մոտիվացումը ուսուցման գործընթացը բարելավելու ամենաարդյունավետ միջոցն է: Շարժառիթները ուսումնական գործընթացի շարժիչ ուժերն են և նյութի յուրացումը: Ուսուցման մոտիվացիան մարդու վերաբերմունքը փոխելու բավականին բարդ և ոչ միանշանակ գործընթաց է ինչպես ուսման կոնկրետ առարկայի, այնպես էլ ողջ ուսումնական գործընթացի նկատմամբ: Մոտիվացիան մարդու վարքի և գործունեության հիմնական շարժիչ ուժն է, այդ թվում՝ ապագա մասնագետի ձևավորման գործընթացում:

Ուստի, իմ կարծիքով, կրտսեր դպրոցականին անհրաժեշտ է հետաքրքրություն սերմանել գիտելիքների կուտակման, ինքնուրույն գործունեության և շարունակական ինքնակրթության նկատմամբ: Այս նպատակներին հասնելու համար նրանք պետք է մոտիվացված լինեն սովորելու:

Սովորելու մոտիվացիայի համար կարևոր են երկու տեսակի իմաստալից մոտիվներ.

- գիտելիքի ցանկություն, որը երեխան սկսում է ցույց տալ վաղ մանկությունից.
- մարդկանց հետ շփվելու և նրանց գործողությունների հավանությունը ստանալու անհրաժեշտությունը:

Ինքնին մոտիվացիան, որը ձևավորում է սովորելու ցանկություն, բաժանվում է.

- ներքին - ուսուցման գործընթացի նկատմամբ հետաքրքրության զարգացում, նոր բաներ սովորելու ցանկություն.

- արտաքին - խթանում է սովորելու ցանկությունը, որպեսզի բավարարի շրջապատի մարդկանց (ծնողներ, ուսուցիչներ, դասընկերներ) պահանջները:

Եթե նայեք մոտիվացիային, երեխայի հուզական ընկալման տեսանկյունից, ապա որոշվում են դրա 2 տեսակը.

- դրական, ձեռք բերված արդյունքից հաճելի հույզեր ստեղծելով, երեխայի խրախուսամբ.

- բացասական, որը կապված է պատժի կամ պարգևից զրկելու հետ այն բանի համար, որ երեխան չի կատարել որևէ գործողություն, ինչպես պահանջվում էր:

Ըստ արդյունքի հասնելու մեթոդի՝ առանձնանում են մոտիվացիայի հետևյալ տեսակները.

- հաջողության հասնել, որում երեխան ձգտում է ձեռք բերել նոր գիտելիքներ, տիրապետել հմտությանը, քանի որ նրա համար կարևոր է հաջող արդյունքը, որի ձեռքբերումից նա հաճույք է ստանում.

- անհաջողության բացառումը, երբ երեխան սովորում է վատ գնահատականներ(ՁԳ) չստանալու և չպատժվելու համար:

Շատ ծնողներ կցանկանային տեսնել իրենց երեխաներին ուրախությամբ վազելով դպրոց՝ հաճույքով և ինքնուրույն կատարելով տնային առաջադրանքները՝ հասնելով ուսումնական հաջողությունների: Բայց այս ամենը կարող է անհետանալ: Հաճախ մեծահասակներն իրենք են մեղավոր, որ երեխայի ուսման նկատմամբ հետաքրքրությունը նվազում է:

Որպեսզի աշակերտը իսկապես ներգրավվի աշխատանքի մեջ, անհրաժեշտ է, որ այն առաջադրանքները, որոնք կատարում են ուսումնական գործունեության ընթացքում, ոչ միայն պետք է հասկանալի լինեն, այլև ներքուստ ընդունված նրա կողմից, այսինքն՝ դրանք իմաստավորվեն աշակերտի համար: Քանի որ մարդու մոտիվացիայի իրական աղբյուրը հենց իր մեջ է, անհրաժեշտ է, որ նա ինքը ցանկանա ինչ-որ բան անել և դա անել: Ուստի ուսուցման հիմնական շարժառիթը ներքին շարժիչ ուժն է:[\[https://muegn.ru/presentation/formirovanie-pedagogom-motivacii-k-uchebe-u-\]](https://muegn.ru/presentation/formirovanie-pedagogom-motivacii-k-uchebe-u-)¹:

Աշակերտը կցանկանա և կսովորի ինքն իրեն միայն այն ժամանակ, երբ այդ դասն իր համար հետաքրքիր և գրավիչ լինի: Նրան ճանաչողական գործունեության շարժառիթներ են պետք: Բավական չէ, որ ուսուցիչը փորձի հետաքրքրել աշակերտին և նրանից վերադարձ չստանա:

¹:[\https://muegn.ru/presentation/formirovanie-pedagogom-motivacii-k-uchebe-u-

Կարևոր է, որ կրտսեր դպրոցականն ինքը հասկանա, թե ինչ են ուզում իրենից և ուր կբերի այս ամենը:

Ինչպես յուրաքանչյուր ուսուցիչ, այնպես էլ ես, երազում ենք այն մասին, որ մեր դասերին ուսումը հետաքրքիր լինի աշակերտների համար: Իսկ ինչպե՞ս հետաքրքիր դարձնել դասը: Արդյոք բոլո՞ր դասերը կարող են հետաքրքիր լինել: Որո՞նք են հետաքրքրության ակունքները:

Դասն ընթանում է հետաքրքիր, նշանակում է՝ ուսմանը, մտածողությանը ուղեկցում են աշակերտի ոգևորության զգացումը, համոզմունքը, զարմանքը բացահայտող ճշմարտության առաջ, իր մտավոր կարողությունների զգացումը, սեղծագործական ուրախությունը, հպարտությունը մարդու նկատմամբ:

Եթե հույս դնենք միայն տեսանելի, նկատելի ազդակների վրա, որոնք հետաքրքրություն են արթնացնում ուսման, դասերի նկատմամբ, ապա երբեք չենք դաստիարակի իսկական մտավոր աշխատասիրություն: Շատ կարևոր է, որ աշակերտներն իրենք բացահայտեն հետաքրքրության աղբյուրները, որ այդ բացահայտման ժամանակ նրանք զգան իրենց սեփական աշխատանքը, հաջողությունը, որն էլ ինքնստիքյան դա հետաքրքրության կարևորագույն աղբյուրներից մեկն է: Առանց ակտիվ մտավոր աշխատանքի աներևակայելի են աշակերտների թե՛ հետաքրքրությունը և թե՛ ուշադրությունը:

Առաջին շարժառիթը ուսուցչի մոտեցումն է դասի ընթացքում բացատրվող նյութին, այն նյութին, որ բացատրվում է դասի ընթացքում, այն փաստերին, որոնք ենթարկվում են վերլուծության:

«Ես միշտ աշխատում եմ աշակերտներին ինչ-որ նոր բան բացահայտել այնպես, որ այն զարմանքի զգացում արթնացնի: Որքան մեծ է լինում այդ զգացումը դպրոցականի մեջ, այնքան ավելի շատ են նրանք ցանկանում իմանալ, իմաստավորել, հասկանաաաալ: Հետաքրքրության աղբյուրը թե՛ գիտելիքների կիրառման մեջ է, թե՛ գիտելիքներին մտավոր կերպով տիրապետելու զգացումն ապրեու մեջ: Դաստիարակչական շատ կարևոր խնդիր էմ տեսնում այն բանում, որ մշտապես պահպանվի, խորացվի հայտնագործող դառնալու աշակերտի ցանկությունը, աշխատանքի հատուկ մեթոդներով²»:

² Վ. Ա. Սուխոմլինսկի «Խորհուրդներ ուսուցչին», «Լույս» հրատարակչություն, Երևան 1975

Այսպիսով, մոտիվացիան օգնում է բարելավել աշխատանքի և ուսման արդյունքները. որքան լավ է մարդը մոտիվացված, այնքան լավ կլինի նրա գործունեության արդյունքները:

1.2. Համագործակցությունը որպես ուսումնական մոտիվացման ինքնուրույնության ուղի

Մանկական ինքնուրույնության, նախաձեռնողականության, պատասխանատվության և առաջին հերթին՝ սովորել կարողանալու դաստիարակումն այսօր ընկալվում է որպես 21-րդ դաի կրթության առաջնային աժեք ու նպատակ: Ակներև է, որ անհնար է նախաձեռնողականություն զարգացնել ուսուցման վերարտադրողական մեթոդների կիրառմամբ: Այդ կերպ հնարավոր է հասնել հակառակ արդյունքի: Ստեղծագործական, իմացական և հաղորդակցական բնույթի նախաձեռնողականությունը ներհատուկ է նախադպրոցական տարիքի երեխաներին: Դպրոցում աջակցություն չստանալու դեպքում կարող է այն մարել, իսկ համադասարանցիների հետ համատեղ աշխատանքով ուսուցչին կհաջողվի դասարանը վերածել ուսումնական համագործակցության:

Համագործակցությունը դա միասնական ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման ունակ երեխաների խումբ է: Այդ աշխատանքը յուրաքանչյուր առանձին մասնակցի ուժերից վեր է: Խմբի աշխատանքի արդյունավետությունը ավելի մեծ է, քան յուրաքանչյուր մասնակցի անհատական նվաճումների հանրագումարը:

Ուսումնական համագործակցության արդյուքում պետք է.

1. Յուրաքանչյուր եեխայի համար ապահովել այն զգայական աջակցությունը, որն անհրաժեշտ է ցանկացած մարդու և հատկապես առաջին դասարանցիներին:
2. Հասակակիցների հետ համագործակցությունն այն շարժառիթային աղբյուրն է, որն անհրաժեշտ է առաջին դասարանցիներին, որպեսզի նրանք ներգրավվեն ուսումնական գործընթացի մեջ և դրանից դուրս չմղվեն:
3. **Համագործակցությունն** ուսումնառության հզոր միջոց է: Ապացուցված է, որ համագործակցությունը և հասակակիցների հետ շփումները գործունեության այն

ուրրտն են, ուր առավել հաջողությամբ են կազմակերպվում կիսաձանոթ գործողությունները:

1. Հասարակական հմտությունները, սոցիալ-հոգեբանական իրազեկությունը և հաղորդակցությունն անխուսափելիորեն կարևոր են այնպիսի ուսուցման բովանդակության առումով, ինչպիսիք են՝ ընթերցանությունը, գրավոր խոսքը, հաշվելու և այլ կարողություններն ու հմտությունները: Սրանք տարրական ուսուցման բովանդակության ավանդական բաղկացուցիչներն են:

2. Խմբում հավասար ուժերի համագործակցությունն անդրադարձի և ապակենտրոնացման աղբյուրի են վերածվում ինչպես իմացական, այնպես էլ զգայական և անձնային ոլորտներում:

Ուսումնական համագործակցության մոտիվացիայի կազմակերպման նպատակով ուսուցիչը պարտավոր է կարգավորել մանկավարժական երեք խնդիր.

- Առաջին՝ դասի բովանդակությունը կառուցել այնես, որ եեխաները նկատեն գործողության հայտնի միջոցի և նոր իրադրության միջև գոյություն ուեցող հակասությունը:
- Երկրորդ՝ նախաձեռնել մանկական կռահումները և աջակցել դրանց այնպես, որպեսզի նրանք կարողանան գործել նոր իրավիճակում: Էական չէ՝ ճի՞շտ են այդ կռահումները, թե՞ ոչ:
- Երրորդ՝ հարկավոր է յուրաքանչյուր երեխայի հնարավորությունն ընձեռել՝ զգացմունքայնորեն ներգրավվելու ընդհանուր որոնումների մեջ: Պետք է ոչ միայն նկատել, այլև վերապրել իմացական դժվարություններն ու դրանց հաղթահարման ուղիները:

Առաջին դասարանն է ուսումնական համագործակցության ծննդավայրը: Եթե ուսուցիչն այդ խնդիրը հետաձգում է թեկուզ մեկ տարով, ապա բարդությունները կրկնապատկվում են: Նա ստիպված է լինում ոչ միայն երեխաներին վարժեցնել համագործակցությանը, այլև կրկին սովորեցնել, հաղթահարել ֆրոնտալ ուսուցման կաղապարները:

Ուսումնական համագործակցության դեպքում երեխայի մեջ ծագում են հակասական դրույթներ.

- Չկան սխալներ, կան միայն վարկածներ, որոնք կա՛մ ամբողջապես, կա՛մ մասամբ հաստատվում են, կա՛մ հերքվում: Վարկածների առաջադրումը պատվաբեր է:
- Իմ կարծիքը կարևոր է. այն ուշագրավ է և՛ ուսուցչի, և՛ համադասարանցիների համար: Սակայն պահանջվում է այն հիմնավորել:
- Այն ամբողջ նյութը, որը դասի ժամանակ արտահայտվում է խոսքով, ինձ է հասցեագրված: Ինձնից ակնկալվում է անհապաղ պատասխան՝ համաձայնություն կամ անհամաձայնություն:
- Հազվադեպ եմ կարողանում ըմբռնել ուսուցչի վերաբերմունքը՝ ճի՞շտ է, արդյոք, իմ կողմից ձևակերպված միտքը: Այս առումով ինձ օգնության են գալիս համադասարանցիները:
- Միշտ չէ, որ ճիշտ է այն, ինչ առաջարկում է ուսուցիչը: Երբեմն նա ինձ հրավիրում է վիճաբանելու: Երբեմն էլ ուսուցիչը, ինչպես յուրաքանչյուրը, կարող է սխալվել: Հարկավոր է նրան օգնել:
- Համադասարանցիներին և ուսուցչին օգնելն ու նրանցից օգնություն ակնկալելը բնական երևույթ է:

Ուսուցչի նպատակն է՝ խնամքով աջակցել սովորողներին և զարգացնել նրանց որոնողական գործունեությունը: Անհրաժեշտ է ձևավորել ինքնուրույն սովորելու կարողություն՝ առանց ուսուցչի մշտական օգնության և հրահրման: Երեխաները կարող են ինքնուրույնաբար ստեղծել կանոններ, ակտիվներ, օրինակներ, հրահանգներ, բնութագրումներ, եթե նրանց ուսուցիչն առաջնորդվի երկու կարևոր սկզբունքով.

1. երեխաների փոխարեն չկատարել ոչինչ
2. խրախուսել խնդիրների լուծման սեփական տարբերակների մանկական որոնումներն ու փորձերը:

Մանկավարժական ոճերի բազմազանությամբ հանդերձ դասարանի ուսումնական համագործակցության կազմակերպմանը ներհատուկ է մեկ ընդհանուր բնութագիր: Վարպետ ուսուցիչը կարողանում է երեխաներին պահել խնդրի քննարկման շրջանակներում: Նա միևնույն ժամանակ նրանց տալիս է առավելագույն ազատություն՝ լուծման ամենաանհավանական, չնախատեսված ուղիների որոնումների առումով: Համատեղ ուսումնական գործունեության կազմակերպիչը

դասը մշտապես կառուցում է արտասովոր կերպով: Մի կողմից՝ մանրամասնորեն պլանավորում է դասի յուրաքանչյուր քայլ, մյուս կողմից՝ ճկունորեն արձագանք է տրվում ցանկացած /կարևոր չէ, հարմա՞ր է, թե՞ ոչ/ մանկական մտքի, կրահման, հարցադրման, ենթադրության, որոնք ի հայտ են գալիս լուծման ընթացքում:

ԳԼՈՒԽ 2 ԽԱՂԸ ՈՐՊԵՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ Ձև

2.1 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ և ԽԱՂ ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԳՐԱՃԱՆՉՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԵՐԻՆ

«Առանց խաղի չկա և չի կարող լինել ամբողջական մտավոր զարգացում: Խաղը մի մեծ լուսավոր պատուհան է, որի միջոցով երեխայի մտավոր աշխարհը կյանքը լցնում է պնդումների, գաղափարների հոսքով: Խաղը կայծ է՝ հարցասիրության և հետաքրքրության վառվող կրակ»:

Վ. Ա. Սուխոմլինսկի

Վեց տարեկան առաջին դասարանցին գտնվում է կարծես անցումային փուլում՝ նախադպրոցական տարիքից, որտեղ բոլոր նոր անձնային, հոգեբանական որակները առավել հեշտ ու լավ ձևավորվում են **խաղային գործունեության** մեջ, դեպի կրտսեր դպրոցական տարիքը, որտեղ առաջատար գործունեությունը դառնում է **ուսումնականը**: Որպես վեց տարեկան առաջին դասարանցիների ուսուցման կազմակերպման առաջին կարևոր պայման, կարող ենք հատուկ շեշտադրել խաղային գործունեությունը:

Ինչպես գիտենք, կրտսեր դպրոցի նպատակը ուսումնական գործունեության ձևավորումն է: Ուսումնական գործունեությունը գիտակցված գործունեություն է՝ ուղղված գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների յուրացմանը, գիտությունների հիմքերի տիրապետմանը: Անչափ կարևոր է կյանքի յոթերորդ տարին: Հենց այս տարիքում է ձևավորվում վարքի կամայնությունը, բուռն կերպով զարգանում ակնառու-պատկերավոր մտածողությունը, նորագոյացություններ, որոնք էլ հենց ապահովում են երեխայի հոգեբանական պատրաստվածությունը դպրոցական հաջորդ ուսուցմանը: Վեց տարեկան երեխաների ուսուցման խնդիրը ուսումնական գործունեության հետագա ձևավորման համար նախադրյալների

ստեղծումն է: Երեխային անհրաժեշտ է վարժեցնել՝ ապահովելով վերջինիս զարգացման համար նպաստավոր միջավայր, իսկ սովորեցնել պարտավոր է ուսուցիչը: Ծնողը լավագույն դեպքում կարող է շարունակել այն, ինչ սկսել է ուսուցիչը, քայց հենց շարունակել՝ հավատարիմ ուսուցչի խորհուրդներին, այլ ոչ՝ զանգատներին: Որպես անհրաժեշտ նախադրյալ կարող է հանդես գալ խաղն ուխաղային միջավայրը:

Խաղը կարելի է դիտարկել և՛ որպես ուսուցման խաղային մեթոդ, և՛ որպես երեխաների ուսուցման ձև, և՛ որպես ինքնուրույն խաղային գործունեություն , և՛ որպես երեխայի անձնավորության համակողմանի զարգացման միջոց: Վեց տարեկան երեխաների հետ աշխատելիս հարկավոր է խաղը դիտարկել հենց որպես ուսումնական խնդրի իրականացման միջոց, որպես ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ձև: **Վեց տարեկան երեխաների ուսուցումը կազմակերպելիս, դասի ժամանակ խաղի առկայությունն արդարացված է այն դեպքում, երբ այն ծառայում է որպես ուսուցման մեթոդ,** այլ ոչ թե պարզապես հոգնած երեխաների զվարճանքի միջոց:

Խաղ՝ «Անվանիք բառը անհրաժեշտ հնչյունով»

Այս խաղը նպատակահարմար է անցկացնել դասի վերջում, երբ արդեն անցկացվել է բառի հնչյունային վերլուծություն: Երեխաները ասում են բառեր՝ ցանկացած հնչյունով: Այս խաղը նպատում է նաև երեխաների բառապաշարի ընդլայնմանն ու ակտիվացմանը: Սկզբում երեխաներն անվանում են միայն առարկաները: Աստիճանաբար, երբ բառի մեջ հնչյունի առոգանությամբ առանձնացման խնդիրը կարողանում են ինքնուրույն կատարել երեխաների գերակշիռ մասը, կարելի է ներմուծել նաև խաղի լրացուղիչ պայմաններ՝ կարելի է անվանել միայն , օրինակ «ա» հնչյունով այն բառերը, որոնք համեղ առարկաներ են նշանակում, կամ այն բառերը, որոնք ներկայացնում են բնակարանի իրերը: Աստիճանաբար կարելի է խաղի մեջ ընդգրկել նաև խոսքի այլ մասեր:

Այսօր մենք անցնելու ենք **Բ, բ** հնչյուն-տառը:
 -Թվարկե՛լ բառեր, որտեղ կա **Բ, բ** հնչյունը:

բողկ **բադիկ** **բամբակ**
բանալի

Խաղ՝ «Ի՞նչ է քո անունը»

Այս խաղային վարժությունը կիրառվում է ձայնավոր և բաղաձայն հնչյունների վերաբերյալ գիտելիքների ամրապնդման նպատակով: Ուսուցիչն առաջարկում է իրեն մոտենան բոլոր այն երեխաները, որոնց անունները կամ ազգանունները սկսվում են ձայնավոր հնչյուններով: Հաջորդ դասին ուսուցիչն արդեն իր մոտ է հրավիրում այն երեխաներին, որոնց անունները կամ ազգանունները սկսվում են բաղաձայն հնչյուններով: Երեխաները հաճույքով լսում են իրենց անունները, ազգանունները, համեմատում դրանք:

ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ

Ուսուցիչ **Ա. Հովհաննիսյան** Ամսաթիվ 15/10/2022թ.

Առարկան – մայրենի		
Դասարանը -I	Ուստարի -2022թ	Կիսամյակը - I
Թեման	Ա հնչյուն-տառի ուսուցում	
Դասի նպատակը	Ձևավորել ա հնչյուն-տառի գրություն՝ պարզ մասնիկներ	

	<p>համադրելու միջոցով:</p> <p>Ամրակայել պատմության, նախադասության, բառի, վանկի, հնչյունի մասին ունեցած գիտելիքները և կարողանալ այդ եզրույթներն օգտագործել խոսքում:</p> <p>Կառուցել պարզ գծապատկերներ:</p> <p>Տարբերակել ձայնավոր և բաղաձայն հնչյունները:</p> <p>Կատարել բառերի հնչյունային վերլուծություն:</p> <p>Ա հնչյունի ընկալում, բառի մեջ դիրքի որոշում:</p> <p>Զարգացնել բանավոր կապակցված խոսքը, թեմատիկ նկարի շուրջ աշխատանք կատարելու կարողությունը:</p> <p>Զարգացնել հաղորդակցական և համագործակցային կարողություններ խմբային աշխատանքի միջոցով:</p> <p>Ձևավորել վերլուծական կարողություններ՝ դատողություններ, համեմատություններ, մեկնաբանություններ, եզրակացություններ անելու միջոցով:</p>
Վերջնարդյունքները	<p>Կիմանա տառանունը, կարողանա տարբերել տառը և հնչյունը:</p> <p>Կարողանա վանկատել բառեր, տարբերել միավանկ և բազմավանկ բառեր:</p> <p>Տարբերակել ձայնավոր և բաղաձայն հնչյունները:</p> <p>Կարողանա լսել, հասկանալ և ճիշտ վերարտադրել հնչող խոսքը:</p> <p>Կարողանա իրավիճակին համապատասխան ոչ ծավալուն բանավոր տեքստ կազմել:</p> <p>Կարողանա կարդալ և գրել «Ա» հնչյուն-տառը:</p> <p>Կարողանա տրամաբանական հաջորդականությամբ վերարտադրել նկարի բովանդակությունը:</p> <p>Կարողանա գործնականում կիրառել բառակապակցական գիտելիքները:</p> <p>Կարողանա լեզվական եզրույթներն օգտագործել խոսքում:</p>

	<p>Խոսելիս ճիշտ արտասանել բառերը, պահպանել հայերենի ուղղախոսական կանոնները:</p> <p>Կարողանա կազմել բառեր, որտեղ «Ա, ա» հնչյունը բառասկզբում, բառամիջում, բառավերջում է</p>
<p>Ընդհանրական խաչվող հասկացությունները</p>	<p>Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ</p> <p>Ժամանակ և տարածություն</p> <p>Անհատներ և հարաբերություններ</p>
<p>Միջառարկայական կապերը</p>	<p>Մաթեմատիկա</p> <p>Կերպարվեստ</p>
<p>Անհրաժեշտ նյութեր, տեխնիկական միջոցներ</p>	<p>Դասագիրք՝ «Այբբենարան»</p> <p>Թեմատիկ նկար-պաստառ</p> <p>Տպագիր և ձեռագիր տառեր</p> <p>Աշխատանքային տետր</p> <p>Անձնական օգտագործման կաշուն թերթիկներ</p> <p>Հանելուկների արկղ</p> <p>Համակարգիչ</p> <p>Տեսագրիչ</p> <p>Գունավոր մատիտներ, մկրատ</p>
<p>Գնահատում</p>	<p>Իրականացնել ՁԳ բնութագրիչներով:</p>

Դասի ընթացքը

Դասի փուլերը	Փուլի խնդիրները	Ուսուցչի գործողությունները	Աշակերտի գործողությունները
--------------	-----------------	----------------------------	----------------------------

Կազմակերպչական մաս /1-2 թույլ/	Նախապատրաստվել դասին	Ուսուցչի և աշակերտների փոխադարձ ողջույն: Ուսուցչի ուղերձ /դասի նշանաբանը/	Աշակերտները պատրաստվում են դասին, պլանավորում քայլերը:
Խթանման փուլ	Վեր հանել լեզվական միավորների հետ կապված մտքերը, հասկացությունները: Շարժել հետաքրքրությունը և մտածողությունը տվյալ թեմայի շուրջ:	Գրատախտակին փաթցնում է Այբբենարանի հերոսներին և տալիս նրանց կողմից հարցերը:	Պատասխանում են Այբբենարանի հերոսների տրված հարցերին: Երգ «Ես հնչյունն եմ»
Իմաստի ընկալման փուլ	Իրականացնել ուսուցանվող նյութի բովանդակության ընկալումը, լեզվական գիտելիքների ձեռքբերումը:	Տեսանյութի դիտում Մ. Մաշտոցի և հայոց այբուբենի մասին: 1 Ի՞նչ է նշանակում այբուբեն: 2 Հայերենի այբուբենի տառերի անվանումը: 3 Որտե՞ղ է Մատենադարանը և ո՞ւմ անունով է կոչվել: Բարձրաձայն ընթերցել Այբբենարանի հերոսներից ուղարկված նամակը Շարունակել հեքիաթը և նշել հեղինակին: Երգ «Ա տառի մասին»: Խաղ «Հաշվել և համեմատել Ա-ով սկսվող անուններն ու ազգանունները»: Տեղեկություն տալ հայոց տառերի տպագիր և ձեռագիր տարբերակների մասին: Ցուցադրել «Ա, ա» հնչյուն-տառի գրության ձևը: Պատմել էջի նկարի բովանդակությունը`	Նշում են «Ա, ա» հնչյուն-տառի ծննդյան օրվա և տարիքի մասին Հավաքում են խճանկարը, կատարում նկար-գծապատկերների վերլուծություն: Պատասխանում են հարցերին: Ա-ով սկսվող անուններ և ազգանուններ ունեցող աշակերտները կանգնում և համեմատվում են քանակով: Ինքնակաշուն թերթիկի վրա գրում են Ա մեծատառ և ա

		համեմատելով մեծադիր նկարի հետ:	փոքրատառ: Պատմում են էջի նկարի բովանդակությունը: Անվանում են առարկաները և նշում ա հնչյուն-տառի դիրքը բառի մեջ:
Կշռադասման փուլ	Ամրապնդել, հնարավորություն տալ սովորողներին կիրառել սովորածն ու յուրացրածը:	Խմբային աշխատանք /դասարանը նախապես բաժանել խմբերի / Յուրաքանչյուր խմբի հանձնարարում է նկար-քարտերից ներկել այն պատկերները, որը սկսվում է ա հնչյուն-տառով:	Խմբային աշխատանքով նկարում են ա հնչյուն-տառով սկսվող նկարները և ներկայացնում:
Անդրադարձ	Անդրադարձ կատարել դասի բոլոր փուլերով:	Կիրառում է «Գտի՛ր և գրիր» մեթոդը: Երդման խոսք:	Աշակերտները նկար-բառերից գտնում են ա հնչյուն-տառի վանդակը և գրում: Աշակերտը ևս մեկ անգամ անցնում է դասի բոլոր փուլերով և եզրակացնում:
Գնահատում		Գնահատումն իրականացվում է ձևավորող գնահատման բաղադրիչներով ուսուցչի կողմից արդյունավետ հետադարձ կապի ապահովում : Գնահատվում է նաև խմբային աշխատանքը:	Սովորողների կողմից իրենց գիտելիքներն ինքնուրույն գնահատելու ունակության ձևավորում /ինքնագնահատում, փոխադարձ գնահատում/:

2.2 Դիդակտիկական խաղերի դերը մաթեմատիկայում

Ուսումնական խաղերից ամենից առաջ հարկ է առանձնացնել **կանոններով խաղերը և, հատկապես, դիդակտիկական խաղերը**: Այդ խաղերը կազմակերպում և կարգավորում են երեխայի գործողությունները, սահմանափակում են նրա ինքնաբուխ և իմպուլսիվ ակտիվությունը: Այս խաղերի ընթացքում երեխան յուրացնում է չափանմուշների համակարգը՝ զգայական, էթիկական, պրակտիկ և այլն, ճշգրտում է շրջապատող աշխարհի մասին իր գիտելիքները, սովորում դրանք կիրառել տարբեր իրավիճակներում: Կանոններով խաղերը միշտ ունենում են ուսումնական խնդիր, առաջադրանք: Խաղը ուսուցման հետ միավորում է նաև գործողությունների միանման միջոցները, որն օգտագործում է աշակերտը, օրինակ՝ դասակրգում, համեմատում, վերլուծում: Այսպիսով, ուսումնական գործունեության բաղադրատարրերը համընկնում են դիդակտիկական խաղի բաղադրատարրերի հետ: Ուստի, կանոններով խաղը և, հատկապես, դիդակտիկական խաղը, իր որոշակի տեղը պետք է գրավի վեց տարեկան առաջին դասարանցիների ուսուցման գործընթացում, դասապրոցեսում՝ **որպես խաղ-պարապմունք և ուսուցողական խաղ**:

Վեց տարեկան դպրոցականների համար դիդակտիկական խաղեր ընտրելիս պետք է հենվել նրանց տարիքային առանձնահատկությունների վրա: Այս առումով նպատակահարմար են այն խաղերը, որոնք երեխաներից պահանջում են կապակցված ու հաջորդական շարադրել իրենց մտքերը, արտահայտիչ պատմել, դիդակտիկական խաղեր, որոնցում զարգանում են երեխայի մաթեմատիկական պատկերացումները, լսողական վերլուծության կարողությունը, բանավոր խոսքը, կամային վարքը, ինքնագնահատականը:

«Նման է – նման չէ»

Դիդակտիկական խնդիրը. Սովորեցնել երեխաներին համեմատել առարկաները՝ գտնելով տարբերություններն ու նմանությունները, ճանաչել առարկաները ըստ նկարագրության:

Խաղային կանոնները. Վերցնել երկու առարկա ըստ պատկերացման համեմատելու համար, նշել և՛ նմանությունները, և՛ տարբերությունները:

Խաղային գործողությունները. Կռահում, փոքրիկ քարի (գնդակի կամ այլ իրի) փոխանցում այն խաղացողին, ով պետք է անվանի երկու առարկա՝ կռահելով դրանք ընկերոջ նկարագրությամբ:

Թվաբանական-բնագիտական դիդակտիկ խաղերը բաժանվում են հետևյալ խմբերի՝

- **խաղեր թվերով**
- **խաղեր ժամանակի վերաբերյալ**
- **խաղեր տարածության մեջ կողմնորոշվելու վերաբերյալ**
- **խաղեր երկրաչափական պատկերներով**

1. Խաղեր թվերով՝ «Դումինո»

Խաղալով սովորում ենք հաշվել, հավասարեցնել, համեմատել, խմբավորել, մտապահել թվանիշերը:

Լոտո խաղալով՝ սովորում են հաշվել, համեմատել, խումբ կազմել,

թվանիշերն են մտապահում:

Երեխայի համար շատ հետաքրքիր և օգտակար կլինի սովորել թվերը լոտո խաղալով: Ինչպես կարելի է խաղալ այս խաղը: Պատրաստել թղթից 10 շրջան /կարող ենք վերցնել 10 հատ ֆիշկա/ գրել 1-10 թվերը շրջանի մի կողմում, այնուհետև շրջել: Նկարել պատկերազարդ լոտոյի քարտ: Խաղը սկսում ենք հերթով, առաջին երեխան շրջում է իր առջև դրված որևէ շրջան, այնուհետև փնտրում է քարտի վրա համապատասխան նկարը, շրջանը դնում է վրան, հաղթում է նա, ով առաջինը կլրացնի քարտի որևէ սյունակ: Խաղին կարող են մասնակցել երկու կամ ավել երեխաներ:

«Հաշվի՛ր ինքդ քեզ»

Հարցնել երեխային՝ քանի՞ ձեռք և քանի՞ ոտք ունի, քանի ականջ ունի, այսպես կարելի է շարունակել այս շարքը: Հարցնել որ զգայարանը ինչի համար է: [\[http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=DepdFVBdhXY\]](http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=DepdFVBdhXY)³

2. Խաղեր ժամանակի վերաբերյալ

«Կենդանի շաբաթ»

³ [\[http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=DepdFVBdhXY\]](http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=DepdFVBdhXY)

Օրինակ՝ շաբաթվա օրերը կարելի է սովորել այսպես. բացատրել, որ շաբաթվա ամեն օրն ունի իր անունը: Որպեսզի, երեխաները ավելի լավ հիշեն շաբաթվա օրերի անունները, կարող ենք դրանք առանձնացնել գույներով: Երեխաներին ասել, որ շաբաթվա օրերն իրենց անուններն ունեն, դրանք հերթով են, որ օրերն էլ կարելի է հաշվել, երկուշաբթին՝ առաջին օրը, երեքշաբթին՝ երկրորդ օրը, չորեքշաբթին՝ շաբաթվա կեսը, հինգշաբթի՝ չորրորդ օրը, ուրբաթը՝ հինգերորդ: Երեխաները հաճույքով խաղում են կենդանի շաբաթ խաղը: Խաղի համար երեխաներին շարում հաշվում էք հերթականությամբ, տալիս ենք նրանց տարբեր գույների շրջանակներ, շաբաթվա օրերի անուններով: Երեխաները կանգնում են շաբաթվա օրերի հերթականությամբ: Օրինակ՝ առաջին երեխան դեղին շրջանակը ձեռքին, ցույց է տալիս շաբաթվա առաջին օրը՝ երկուշաբթին, և այդպես շարունակ:

3. Խաղեր տարածության մեջ կողմնորոշվելու վերաբերյալ

Երբ երեխան դեռ կարդալ չգիտի, ապա կարելի է խաղալ այսպիսի խաղ:[\[http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=tL8uIaJrywc\]](http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=tL8uIaJrywc)⁴

Դասարանի յուրաքանչյուր առարկա նշանակում ենք որևէ նշանով, որը նման լինի առարկայի ձևին: Օրինակ՝ պահարանը դեղին ուղղանկյունի, աթոռը՝ սև քառակուսի, սեղանը՝ կապույտ շրջան և այլն: Այնուհետև աշակերտին տալիս ենք առաջին նշանը, որում, օրինակ, պատկերված է աթոռի նշանը, աշակերտը վագում է աթոռի մոտ և այնտեղ փնտրում հաջորդ նշանը, այնուհետև գտնելով պահարանի նշանը՝ վագում է դեպի պահարանը ու այնտեղ գտնում սեղանի նշանը և այսպես շարունակ: Խաղի վերջում գտնում է իր իրը: Կարելի է հորինել այլ նշաններ: Պարզապես խաղից առաջ աշակերտի հետ պայմանավորվել, թե որ առարկան ինչ նշան ունի կամ օգտագործել հենց նկարը: Հաջորդիվ աշակերտները կարող են իրենք նկարել նշանները և առաջարկել մյուսներին, որոնք պետք է կռահեն, թե որ նշանը ինչ է նշանակում:

4. Խաղեր երկրաչափական պատկերներով

Երեխաները կանգնում են շարքով: Վերջին կանգնածը իր առջև կանգնած աշակերտի մեջքին ցուցամատով նկարում է որևէ երկրաչափական պատկեր, որը պետք է

⁴ [\[http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=tL8uIaJrywc\]](http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=tL8uIaJrywc)

գուշակի իր նախորդը: Այսպես շարունակել մինչև վերջին աշակերտը: Չգուշակելու դեպքում տալ հուշող հարցեր:

ԴԱՄԻ ՊԼԱՆ

Ուսուցիչ Ա. Հովհաննիսյան Ամսաթիվ 06/10/2022թ.

Առարկան – մաթեմատիկա		
Դասարանը -I	Ուստարի -2022թ	Կիսամյակը - I
Թեման	Լայն, նեղ	
Դասի նպատակը	<p>Համեմատել լայն ու նեղ առարկաներն ու պատկերները</p> <p>Տարբերել լայն ու նեղ հասկացությունները</p> <p>Համեմատել առարկաները և գունավորել ըստ լայն ու նեղ տերմինների</p> <p>Ջարգացնել հաղորդակցական և համագործակցային կարողություններ խմբային աշխատանքի միջոցով:</p> <p>Ձևավորել վերլուծական</p> <p>կարողություններ՝ դատողություններ, համեմատություններ, մեկնաբանություններ, եզրակացություններ անելու միջոցով:</p>	
Վերջնարդյունքները	<p>Ճանաչի որոշակի հատկություններով օժտված առարկաները (գույն, ձև, չափս, նյութ):</p> <p>Համեմատի, տեսակավորի և խմբավորի առարկաները՝ ըստ տրված հատկանիշի:</p> <p>Համեմատի խմբերում առարկաների քանակը՝ գույգեր կազմելու միջոցով:</p> <p>Կռահի և շարունակի պարզ օրինաչափություններ՝ ըստ հատկանիշի (գույն, չափ, ձև):</p> <p>Համեմատի առարկաները և պատկերները («փոքր, մեծ», «կարճ, երկար, նույն երկարության», «հաստ, բարակ», «լայն, նեղ»):</p> <p>Պատկերացնի առարկաների դասավորությունը հարթության վրա և տարածության մեջ («վերև, ներքև», «առաջ, հետ», «աջ, ձախ», «բարձր, ցածր», «մոտ, հեռու», «ներս, դուրս», «վրա, տակ», «միջև, մեջտեղ»):</p> <p>Պատկերացնի շրջապատող առարկաները՝ որպես երկրաչափական պատկերներ և մարմիններ (քառակուսի, եռանկյուն, ուղղանկյուն, շրջան, խորանարդ, գունդ, կոն, գլան):</p>	
Միջառարկայական	Կերպարվեստ	

կապերը	Տեխնոլոգիա
Անհրաժեշտ նյութեր, տեխնիկական միջոցներ	Դասագիրք՝ «Մաթեմատիկա 1» Թվաքարտեր Քարտեր Ջրի տարա Նկարչական պարագաներ Անձնական օգտագործման կաշուն թերթիկներ Համակարգիչ Տեսացրիչ Անիմացիոն մուլտֆիլմ
Գնահատում	Իրականացնել 2Գ բնութագրիչներով:

Դասի ընթացքը

Դասի փուլերը	Փուլի խնդիրները	Ուսուցչի գործողությունները	Աշակերտի գործողությունները
Կազմակերպչական մաս /1-2 րոպե/	Նախապատրաստվել դասին	Ուսուցչի և աշակերտների փոխադարձ ողջույն: Ուսուցչի ուղերձ /դասի նշանաբանը/	Աշակերտները պատրաստվում են դասին, պլանավորում քայլերը:
Խթանման փուլ	Բանավոր հաշիվ «Համեմատիր ինձ» հնարի կիրառում	Հաշվել 1-10 թվերը աճման կարգով Հաշվել 1-10 թվերը նվազման կարգով Ո՞րն է ամենափոքր միանիշ թիվը Ո՞րն է ամենամեծ միանիշ թիվը Որո՞նք են 10-ի սահմանում գույգ թվերը Ես մտապահել եմ մի թիվ, որը	Պատասխանում են հարցերին:

		<p>մեծ է 7-ից, բայց փոքր՝ 9-ից:</p> <p>Ո՞ր թիվն է մտապահել:</p> <p>Ո՞ր եկրաչափական պատկերն է</p> <p>Ի՞նչ գիտեք այդ պատկերի մասին</p> <p>Մեր շրջապատում ո՞ր առարկաներն են այդ պատկերի նման</p> <p>Ինչո՞վ են նման, ինչո՞վ են տարբեր</p>	<p>Ճանաչում և նշում են պատկերը</p> <p>Նկարագրում են պատկերը</p> <p>Տարբերում են լայն ու նեղ հասկացությունները</p>
Իմաստի ընկալման փուլ	<p>Իրականացնել ուսուցանվող նյութի բովանդակության ընկալումը, մաթեմատիկական գիտելիքների ձեռքբերումը:</p>	<p>Հանձնարարում է ուշադիր դիտել անիմացիոն մուլտֆիլմը և պատասխանել մեկնարկային հարցերին:</p> <p>1. Ովքե՞ր էին մուլտֆիլմի հերոսները և ինչի՞ մասին էին զրուցում:</p> <p>2. Ի՞նչ էք հասկանում «Լայն, նեղ» բառեր ասելով:</p> <p>Պատմել հեքիաթի բովանդակությունը:</p> <p>Աշխատանք դասագրքով:</p> <p>Համեմատել առարկաները և գունավորել ըստ լայն ու նեղ տերմինների: /առ. 1/</p> <p>Համեմատել տարաների ջրերի քանակը: /առ. 2/</p> <p>Խաղ- առաջադանք՝ հեծանիվի համար նշել այն նեղ ճանապարհը, որով այն կարող է հասնել խանութ /քարտ-նկար/:</p> <p>Առաջադրանքը կատարում են խմբային աշխատանքով:</p>	<p>Պատասխանում են հարցերին:</p> <p>Համեմատում են առարկաները և գունավորում համապատասխան քառակուսիները:</p> <p>Համեմատում են</p>

		<p>Կռահեն և շարունակեն լրացնելով շրջանակները և պատկերները: /առ. 4/ Ֆիզկուլտ դադար՝ մարմնաշարժողական վարժությամբ:</p> <p>Գործնական աշխատանք / առաջադրանքը կատարում են խմբային աշխատանքով/:</p> <p>Յուրաքանչյուր խմբի հանձնարարում է մկրատի և սոսնձի օգնությամբ ստանալ լայն և նեղ օղակներից բաղկացած շղթա:</p>	<p>տարաների ջրերի քանակները և կատարում եզրահանգումներ: Յուրաքանչյուր խմբի տրվում է քարտ-նկարներ, որի վրա նշում են այն նեղ ճանապարհը, որով հեծանվորդը կարող է հասնել խանութ:</p> <p>Կատարում են առաջադրանքը:</p> <p>Օգտվելով մկրատից և սոսնձից ստանում են լայն ու նեղ օղակներից բաղկացած շղթա:</p>
Կշռադատման փուլ	Ամրապնդել, հնարավորություն տալ սովորողներին կիրառել սովորածն ու յուրացրածը:	Յուրաքանչյուրին հանձնարարում է նկարել մեկ լայն և մեկ նեղ պատկեր կամ առարկա:	Յուրաքանչյուր աշակերտ աշխատում է ինքնուրույն:
Անդրադարձ	Անդրադարձ կատարել դասի բոլոր փուլերով:	Կիրառում է «Կռահում» խաղ մեթոդը, բուրգերի և մրգերի միջոցով:	Աշակերտները ներկայացնում են իրենց կարծիքները և կատարում

			եզրահանգում: Աշակերտը ևս մեկ անգամ անցնում է դասի բոլոր փուլերով և եզրակացնում:
Գնահատում		Գնահատումն իրականացվում է ձևավորող գնահատման բաղադրիչներով. ուսուցչի կողմից արդյունավետ հետադարձ կապի ապահովում : Գնահատվում է նաև խմբային աշխատանքը:	Սովորողների կողմից իրենց գիտելիքներն ինքնուրույն գնահատելու ունակության ձևավորում /ինքնագնահատում, փոխադարձ գնահատում/ :

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության արդյունքների վերլուծությունն ինձ հնարավորություն է ընձեռում անելու հետևյալ եզրակացությունը: Հասարակությանը անհրաժեշտ է անձ, որն ունակ է ինքնակատարելագործման, ինքնագարգացման: Հասարակության այս կարիքը չի կարող բավարարվել տարբեր առարկաների ուսումնասիրության ընթացքում դպրոցականների շրջանում մտավոր և ճանաչողական մոտիվացիայի բացակայությամբ, հետևաբար աշակերտների մոտիվացիայի ձևավորման խնդիրը ներկայումս ամենաարդիականն է մանկավարժական տեսության և պրակտիկայի մեջ: Ուսումնական շարժառիթը երբեք չի կարելի մեկնաբանել որպես սովորողների մեջ միայն գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների որոշակի ձևավորում: Այժմ խնդիր է դրվում ուսուցումը կազմակերպել այնպես, որ այն առավելագույն չափով ապահովի դպրոցականների մտավոր զարգացումը: Դրա համար էլ սովորաբար խոսում են ոչ թե պարզապես ուսուցման, այլ զարգացնող ուսուցման մասին: Աշակերտների մտածելակերպում և վարքագծում նկատվող դրական տեղաշարժերը թույլ են տալիս պնդելու, որ դասավանդման ժամանակակից մեթոդներն ու մոտեցումները արդյունավետ կիրառելիս կխթանվի մոտիվացիան: Իմ կողմից կատարած տեսական ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների արդյունքում հանգեցի հետևյալ եզրակացությունների:

- Տարրական դասարաններում առաջնային համարել ուսուցանվող նյութի նկատմամբ կարճաժամկետ մոտիվացիայի ձևավորումը:

- Յուրաքանչյուր մեթոդ ունի իր բնորոշ առանձնահատկությունները, որոնք իրենց հերթին կարող են մոտիվացնել աշակերտներին:

- Ուսումնական խաղերի և խաղ-վարժությունների մեթոդի ճիշտ կիրառման դեպքում կարող է աշակերտների մոտ ձևավորվել մոտիվացիա:

- Նպատակային աշխատելը և փոքր ձեռքբերումները նշելը կօգնեն մեզ մոտիվացիան պահպանել:

- Այն դասաժամերը, որոնց ընթացքում աշակերտի մոտ ձևավորվում է մոտիվացիա ուսուցանվող նյութի նկատմամբ, աշակերտները հաճույքով են մասնակցում և մեծ ակտիվություն ցուցաբերում:

- Հաջողությունից օգտվելիս մեր մոտիվացիան կաճի, և մենք կարող ենք ոչ միայն հասնել նպատակներին, այլև գերազանցել դրանք:

- Մեծահասակները ոչ թե պետք է բավարարեն երեխաների բոլոր պահանջները, այլև դնեն նրան այնպիսի իրադրության մեջ, որ ինքը որոնի և գտնի իր պահանջմունքները բավարարելու միջոցներ:

Ուսումնական մոտիվացիայի ձևավորումից է կախված ուսուցման գործընթացում մեր և աշակերտների ունեցած հաջողությունը: Ուսումնական խաղերի և խաղ-վարժությունների մեթոդն ունի գերազույն կարևորություն: Այն ստիպում է աշակերտներին ինքնուրույն մտածել և ստեղծում է բարձրորակ փոխանցելի գիտելիք: Այն թույլ է տալիս աշակերտներին կիրառել իրենց ուսուցանվող հասկացություններն ու սկզբունքները, իսկ ուսուցիչներին հնարավորություն է տալիս այս կիրառությունը ստուգել և շտկել: Ուսումնական խաղերի և խաղ-վարժությունների շնորհիվ ստանում են նաև հետադարձ կապ ուսումնառության գործընթացի վերաբերյալ: Աշակերտների համար ուսումնական խաղերն ու խաղային միջավայրը հետաքրքիր և հաճելի գործընթաց է, քանի որ խաղի միջոցով ձևավորվում է վարքի կամայնությունը, զարգանում ակնառու-պատկերավոր մտածողությունը, որոնք վստահության և հաջողության զգացողություն են պարգևում: Նույնիսկ այն աշակերտները, որոնք անձամբ չեն պատասխանում, բայց ինքնուրույն գտնում են ճիշտ պատասխանը, վստահություն են ձեռք բերում: Այս վստահությունն ու հաջողությունը, գովասանքի ու հավանության ուղեկցությամբ, մոտիվացիայի առաջ մղման պատճառ են հանդիսանում: Ճիշտ պլանավորումը, աշակերտների տարիքային և հոգեբանական առանձնահատկությունների ուսումնասիրումը, դրական օրինակների մատնանշումը, ժամանակի կառավարումը, ավանդական և ժամանակակից մեթոդների պատճառաբանված կիրառումը կնպաստեն ինչպես մոտիվացիայի բարձրացմանը, այնպես էլ ուսման որակի և առաջադիմության բարելավմանը: Իսկ այս ամենն անելու համար մեծ ՍԵՐ, ՆՎԻՐՈՒՄ և ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ է պահանջում: Մոտիվացված ուսուցիչը կրթում և դաստիարակում է մոտիվացված աշակերտ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Վ. Ա. Սուխոմլինսկի, «Խորհուրդներ ուսուցչին», «Լույս», Երևան, 1975
2. Կ. Թորոսյան, Հ. Խաչատրյան, «Վեց տարեկան դպրոցականների մեկնարկը», Երևան, 2009
3. «Վեց տարեկան երեխաները դպրոցում», Մեթոդական նամակ, Երևան, «Լույս», 1981
4. «Նախաշավիկ» ամսագրում տպագրված հոդվածներ, Երևան, 2001-2006
5. “Методист”, Научно-методический журнал, Москва, 2000-2006
6. Карабанова О. А. “ Игра в коррекции психического развития ребенка”, Москва, 1997
7. Ա. Բալայան, «100 խաղ դպրոցականների համար», «Զանգակ-97», Երևան, 2006
8. Ջ. Գյուլամիրյան, «Հայոց լեզվի տարրական ուսուցման մեթոդիկան», Երևան, 2006
9. Ս. Մկրտչյան, Ս. Իսկանդարյան, Ա. Աբրահամյան, «Զանգակ», Երևան, 2022
10. Ա. Ն. Քյուրքյան, Լ. Ա Տեր- Գրիգորյան, «ԷԴԻԹ ՊՐԻՆՏ», Երևան, 2022

Հավելված

